

■ Harm Jan Tuin, die afgelopen zondag in zijn woonplaats Finsterwolde overleed. © Hans Banus

Oud-RONO-man, acteur/regisseur Harm Jan Tuin overleden: Theaterman in hart en nieren

Van onze kunstredactie

GRONINGEN — Oudere Groningers zullen zich hem herinneren als het Groninger gezicht van de RONO, het tegenwoordige Radio Noord, de wat jongere als de man die met zwarte flambard en Duitse herder door de stad liep op zoek naar een praatje. Weer anderen kennen Harm Jan 'Boebi' Tuin, die afgelopen zondag in zijn woonplaats Finsterwolde op 62-jarige leeftijd overleed, vooral als een all-round theaterman die veertig jaar lang onvermoeibaar in de weer was met toneel, revue's en operettes. Tuin was onder meer de man achter de Groningse versies van 'My Fair Lady' en Brechts 'Kaukasische Kreidekreis'.

De bühne zat Boebi Tuin in het bloed. Zijn vader was regisseur bij een Rederijkerskamer in het Oldambt en bracht hem al vroeg voor het eerst op de planken. Tuin koos begin jaren '60 definitief voor het theatervak. Zes jaar had hij in Noordbroek voor de klas gestaan, maar dat bevredigde hem steeds minder. "Op een gegeven moment nam mijn hospita een regie voor mij aan," vertelde hij een paar jaar geleden in een interview. "Heb ik geen tijd voor," zei ik. "Ik moet nog correcties doen". "Die domme sommen nakieken ken ik ook nog wel," zei zij. En van het een kwam toen het ander."

De keuze pakte goed uit. Tuin brak als een van de weinige Noorderlingen door in de theaterwereld. Hij trok tien jaar lang

met het Amsterdams Jeugdtonaal door Nederland, deed onder meer 'Ivanhoe' met Jos Brink als tegenspeler, maakte deel uit van de groep rond Beppie Nooy — "invalbeurten in Rooie Sien" — en kwam via via terecht bij de Radiostad Comedie van Willy Ruys.

Hij deed er een schat aan ervaring op. Tuin liet zich al snel niet meer van het toneel spelen als een andere acteur een gekke inval had. "Invallen voor een zieke collega met de tekst maar half in je hoofd en dan zo improviseren dat het publiek het niet merkt. Daar heb ik veel van geleerd."

In het Noorden was Tuin onder meer actief als regisseur van de Stadskanaalster Operette, de revue van Herman Rinket in Groningen en de toneelgroep Thalia. "Ik ben altijd uitgegaan van de specifieke mogelijkheden van de mensen met wie ik werkte. Bij amateurtoneel is dat het enige wat werkt. Het waren leuke groepen, met goed materiaal."

Voor dat materiaal zorgde hij deels zelf. Tuin vertaalde toneelen bijbelteksten in het Gronings, zoals Bertold Brechts befaamde 'Kaukasische Kreidekreis' dat in het Gronings 'Krietkringe' heette. "Brecht is in alle wereldtalen vertaald en daar hoort het Gronings nu ook bij," merkte Tuin droogjes op. Hij speelde zelf een van de hoofdrollen. In 1974 bracht de Groninger Stadschouwburg 'Waark', een brok sociale geschiedenis van Oost-Groningen en in alles een Tuin-productie.

Diezelfde verbondenheid met de regio karakteriseerde zijn werk voor de RONO. Die moest programma's voor iedereen maken, vond Tuin. Hij werkte er twintig jaar, deed hoorspelen, conferences, interviews en regiewerk, bij voorkeur in zijn Algemeen Beschaafd Gronings, een mengeling van onder meer Hoge-landsters en Oldambsters.

Eind jaren '70 leidden de ideeën van Tuin over regionale radio tot conflicten en het kwam tot een breuk. "Het moest allemaal opeens anders," herinnerde Tuin

zich in een interview. "De RONO moest een soort noordelijke VPRO worden, vond men. Daar heb ik mij nooit in kunnen vinden. Dan kwam ik thuis in Finsterwolde en dan zeiden ze: 'Wanneer proatst 's een keer gewoon veur dat ding mien jong'. Op een bepaald moment bleek ik niet te zijn ingedeeld in het winterschema. Toen dacht ik: 'Nou mout ik moar's noar 't GAK'. Sindsdien ben ik min of meer werkloos. In het begin vond ik dat wel erg. Ik heb wel eens gezegd: 'Ze hebben mie bie de radio bie 't grof voel zet, moar ik heb mie net nait metnemen loaten.' Ik zou wel weer radio willen doen, maar niet bij Radio Noord."

Tuin leidde de afgelopen jaren een vrij teruggetrokken bestaan in zijn geboortedorp Finsterwolde. Bij de sluiting van deze editie was nog niet bekend wanneer hij wordt begraven.